

Forslag

til

Lov om gymnasieskoler.

Fremsat den 21. oktober 1955 af *Marius Buhl, Erik Eriksen, Kr. Juul og Sønderup.*

I.

Om skolernes indretning og formål i almindelighed.

§ 1.

En gymnasieskole består af en realafdeling og af en gymnasieafdeling.

Betegnelsen gymnasieskole omfatter i nærværende lov såvel de statslige som de kommunale og private gymnasieskoler, medmindre andet fremgår af de enkelte bestemmelser.

§ 2.

Gymnasieskolens realafdeling indrettes i overensstemmelse med folkeskolelovens § 17.

Gymnasieafdelingen giver i *tilslutning til undervisningen i 3. realklasse* gennem 3 eetårige klasser en højere undervisning, der tillige afgiver det nødvendige grundlag for videregående studier og slutter med en prøve (studentereksamen).

Gymnasieafdelingens undervisning skal kunne meddeles på delvis forskellige linier, som benævnes efter de undervisningsfag, der giver den enkelte linie dens særpræg.

II.

Om undervisningens indhold i almindelighed.

§ 3.

Undervisningen i en gymnasieskoles realafdeling sker i overensstemmelse med bestemmelserne i folkeskolelovens § 20.

I gymnasieafdelingen skal der med forskel

efter linierne gives undervisning i religion, dansk (med norsk og svensk), engelsk, tysk, fransk, latin, græsk, oldtidskundskab, historie, geografi, biologi-fysiologi, fysik og kemi, matematik, legemsøvelser og musik.

Undervisningsministeren fastsætter de nærmere regler om de enkelte fags indhold, omfang og placering på de forskellige linier, ligesom der efter nærmere af ministeren fastsatte regler skal kunne gives undervisning i andre fag.

§ 4.

Elever, der ikke tilhører folkekirken, skal helt eller delvis fritages for undervisning i religion, når deres forældre eller værger fremsætter forlangende derom.

III.

Om prøver og vidnesbyrd.

§ 5.

Realeksamen afholdes efter bestemmelserne i folkeskolelovens § 21.

Ved studentereksamen skal eleverne godtgøre, at de har nået den modenhed og kundskabsfyldte, der er sat som undervisningens mål. Prøven er dels skriftlig, dels mundtlig. Opgaverne til de skriftlige prøver gives af ministeren. Ved de mundtlige prøver, der er offentlige, eksamineres der af vedkommende lærere, og eksamensspørgsmålene stilles af disse, således at de dog godkendes af censorerne.

Væsentlige ændringer i forhold til den nugældende ordning er fremhævet med kursiv i teksten.

For elever, der har bestået studentereksamen, udstedes afgangsbrevs med angivelse af deres årskarakterer og karaktererne i de enkelte fag ved prøven samt karakterernes gennemsnit. Skemaer for afgangsbrevs udfærdiges af ministeren.

§ 6.

Studentereksamen giver ret til indskrivning ved universiteterne samt til andre højere læreanstalter efter de derom gældende regler.

§ 7.

Når elever forlader skolen, skal denne på forlangende meddele dem vidnesbyrd om deres modenhed, kundskaber og forhold i skolen.

IV.

Om elevs optagelse.

§ 8.

Beslutning om elevs optagelse træffes af rektor (jfr. bestemmelserne i §§ 9—11), for de kommunale gymnasieskoler vedkommende under iagttagelse af de til enhver tid gældende bestemmelser om de kommunale skolemyndigheders stilling til de kommunale eksamensskoler.

§ 9.

Optagelse af elever kan i almindelighed kun finde sted ved begyndelsen af et nyt skoleår. Dog kan rektor bevilge undtagelser fra denne regel.

§ 10.

Som almindelige aldersbetingelser for elevernes optagelse fastsættes:

1. At de, når de optages i 1. realklasse, er fyldt eller fylder 13 år senest 6 måneder efter skoleårets begyndelse, og at de, når de optages i 1. gymnasieklasse, er fyldt eller fylder 16 år senest 6 måneder efter skoleårets begyndelse.
2. At deres alder ikke med mere end 2 år overstiger gennemsnitsalderen i den klasse, som de efter deres kundskaber kan optages i.

Ministeren kan fastsætte nærmere regler for undtagelse i særlige tilfælde fra disse bestemmelser.

§ 11.

Om optagelse i en gymnasieskoles realklasser gælder de i folkeskolelovens § 18 fastsatte bestemmelser.

Elever må for at kunne optages i 1. gymnasieklasse have gennemgået de 3 første realklasser eller folkeskolens 7. skoleår og 2. og 3. realklasse og være i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfylde, at det kan forventes, at de på tilfredsstillende måde kan følge undervisningen i gymnasiet og bestå studentereksamen 3 år efter optagelsen. *Afgørelsen om optagelse træffes på grundlag af udtalelser fra elevernes hidtidige lærere, eventuelt suppleret med en optagelsesprøve.*

Endvidere vil skolen i 1. gymnasieklasse kunne optage elever, der har bestået realeksamen med et efter skolens skøn tilfredsstillende resultat.

Elever, der ønsker at blive optaget i 1. gymnasieklasse af klassisksproglig eller ny-sproglig retning, skal underkaste sig en prøve i latin.

Elever, som ønsker at blive optaget senere end fra 1. gymnasieklasses begyndelse, skal ved en prøve godtgøre, at de i modenhed og kundskabsfylde står på lige trin med eleverne i den klasse, hvori de ønsker sig optaget.

Ministeren fastsætter de nærmere regler om optagelse i 1. gymnasieklasse og kan i særlige tilfælde meddele undtagelser fra foranstående regler.

V.

Om undervisningstiden.

§ 12.

Den ugentlige skoletid må som regel ikke overstige 36 undervisningstimer på 50 minutter eller et dertil svarende antal timer af kortere varighed. Mellem undervisningstimerne skal der gives fritid.

VI.

Andre bestemmelser.

§ 13.

Det er en betingelse for ansættelse — ved private gymnasieskoler anerkendelse — som adjunkt, lektor eller rektor ved en gymnasieskole, at den pågældende har bestået skoleembedseksamen eller har taget magisterkonferens. Når omstændighederne taler derfor, kan dog ansøgere, der har bestået anden afsluttende embedseksamen fra universite-

F. t. l. om gymnasieskoler.

terne eller fra Den polytekniske Lærestanstalt, Danmarks tekniske Højskole, eller har gennemført anden tilstrækkelig uddannelse, ansættes i disse stillinger.

§ 14.

Varig ansættelse — ved private gymnasieskoler anerkendelse — som lærer ved en gymnasieskole er betinget af, at den pågældende har bestået en prøve i teoretisk pædagogik med skolehygiejne og i undervisningsfærdighed.

§ 15.

Ret til på bestemt åremål at afholde studentereksamen med samme virkning som statens gymnasieskoler, Sorø Akademis Skole og Herlufsholms Skole samt til at udstede beviser herfor kan på nærmere af ministeren fastsætte betingelser meddeles lederne af kommunale og private gymnasieskoler.

§ 16.

For dem, der ønsker at underkaste sig studentereksamen uden at opfylde betingelserne for at indstilles som skoleelever ved en eksamensberettiget skole, afholdes eksamen ved en af ministeren nedsat eksamenskommission.

Statsanerkendelse af private kursus, der forbereder elever til studentereksamen for eksamenskommissionen, meddeles i overensstemmelse med de derom givne regler, for tiden lov nr. 273 af 24. maj 1948 om statstilskud til private statsanerkendte studentereksamenskursus.

§ 17.

Tilsynet med gymnasieskoler og studentereksamenskursus føres af undervisningsinspektøren for gymnasieskolerne i henhold til nærmere af undervisningsministeren fastsatte bestemmelser.

§ 18.

Undervisningsministeren bemyndiges til indtil videre for gymnasieskoler, som måtte ønske at iværksætte et forsøgsarbejde, at godkende sådanne hertil sigtende afvigelser fra de i det foregående indeholdte bestemmelser angående undervisningens ordning, som ikke har til følge, at elevernes muligheder for at gøre brug af deres skoleuddannelse som grundlag for videregående studier

eller for rettigheder i anden henseende forringes.

Om forsøgsarbejde i realklasserne gælder de i folkeskolelovens § 61 fastsatte regler.

Andragende om dispensationer af den foran nævnte art skal, forsåvidt det drejer sig om en kommunal gymnasieskole, forelægges ministeriet af vedkommende skoles leder gennem de stedlige skolemyndigheder med erklæring om disses stilling til sagen.

§ 19.

Undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere bestemmelser angående lovens gennemførelse, herunder bestemmelserne om fordringerne og eksamensopgivelserne til studentereksamen, om karaktergivning og censur samt om bortfald af prøve i et vist antal fag m. v.

§ 20.

Nærværende lov gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning bringes til anvendelse der med de af forholdenes forskellighed følgende ændringer.

1. realklasse efter nærværende lov oprettes senest fra begyndelsen af skoleåret 1959—60 og 1. gymnasieklasse senest fra begyndelsen af skoleåret 1962—63. 1. mellemklasse efter lov nr. 62 af 24. april 1903 om højere almenskoler m. m. kan sidste gang oprettes i skoleåret 1957—58.

Almenskolelovens bestemmelser og bestemmelserne i lov nr. 219 af 7. juni 1952 aflases af bestemmelserne i nærværende lov, efterhånden som de nye klasser, skoleafdelinger og eksaminer træder i stedet for de efter almenskoleloven eksisterende.

§§ 12—14, 16, 17 og 19 i nærværende lov træder i stedet for §§ 17 og 19, stk. 2, og kap. VIII i almenskoleloven, samtidig med at 1. realklasse efter nærværende lov oprettes.

Pigeskoleeksamen i henhold til almenskolelovens § 18, stk. 2, vil kunne afholdes indtil udgangen af skoleåret 1962—63.

Undervisningsministeren bemyndiges til at tillade, at de skoler, der ved lovens ikrafttræden afholder pigeskoleeksamen, efter overgangen til realeksamen anvender et skoleår mere end normalt på at føre eleverne frem til denne eksamen og studentereksamen.

Ministeret kan fastsætte nærmere ikrafttrædelses- og overgangsregler.

Bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget indeholder bestemmelser om gymnasieskoler og afløser lov om højere almenskoler m. m. af 24. april 1903. I det samtidig fremsatte lovforslag om folkeskolen foreslås en ændret opbygning af skolen, og da denne ændring også berører eksamensskolen („realafdelingen“), som ifølge forslaget bliver en del af folkeskolen, men som også kan være en del af en gymnasieskole, må der som en konsekvens af de ændrede strukturbestemmelser ske ændringer i lovbestemmelserne vedrørende gymnasieskolerne. Motiveringen for de foreslåede strukturændringer og bemærkninger i almindelighed findes i forslag til lov om folkeskolen.

Med hensyn til de enkelte paragraffer gøres følgende bemærkninger.

Til § 1.

Ligesom „folkeskolen“ omfatter hovedskole og realafdeling, omfatter „gymnasieskolen“ realafdeling og gymnasieafdeling.

Den i den gældende lovs § 4 indeholdte bestemmelse om, at den højere almenundervisning kan meddeles også udenfor statens skoler, er her anbragt i § 1 i forbindelse med den almindelige definition af, hvad en gymnasieskole er, fordi man har ønsket at fastslå, at en gymnasieskole kan være såvel statslig som kommunal og privat. Jfr. § 15.

Til § 2.

Da der i folkeskoleloven er givet bestemmelser for realafdelingens indretning, og da en gymnasieskoles realafdeling ikke skal være anderledes end folkeskolens, findes der ingen grund til her at gentage bestemmelserne, men blot til at henvise til folkeskolelovens § 17. I stk. 2 er angivet gymnasieafdelingens omfang og mål. Med hensyn til overgang fra realafdeling til gymnasieafdeling henvises til § 11.

Stk. 3 nævner (som den gældende lovs § 3), at gymnasieafdelingens undervisning meddeles på forskellige linier, men man har ikke ønsket i loven at begrænse liniernes antal til de i den gældende lov omtalte. Selvom man ikke direkte stiller forslag om nogen udvidelse eller ændring på dette område, har man fundet det rigtigst at lade muligheden stå åben for at indføre andre gymnasielinier. (Jfr. § 18).

Bestemmelserne i den gældende lovs § 4 om fællesskoler, drenge- og pigeskoler må anses for unødvendige.

Til § 3.

For realafdelingens undervisning er der givet bestemmelser i folkeskolelovforslagets § 20. Der er herved ikke indført nogen egentlig ændring i forhold til den gældende lovs § 5, idet eleverne ved udgangen af 3. realklasse tænkes at have nået samme standpunkt som ved udgangen af nuværende 4. mellem-skoleklasse.

Bestemmelserne for gymnasieafdelingens undervisning indfører ikke noget nyt i forhold til den gældende lovs § 6, dog er det efter forslaget formuleret overladt til undervisningsministerens bestemmelse at placere fagene på de forskellige linier. Denne formulering tilsigter ikke at indføre ændringer i de gældende liniers fællesfag og specialfag, men at muliggøre eventuelle andre linier som nævnt i § 2.

Til § 4.

Den gældende lovs § 7 er uændret.

Til § 5.

Da der i det ovennævnte forslag til lov om folkeskolen findes bestemmelser for realeksamen, og da der ikke tænkes afholdt nogen eksamen svarende til nuværende mellemskoleeksamen, er det alene nødvendigt at give bestemmelser for studentereksamen i nærværende lovforslag. Disse bestemmelser tilsigter ingen ændring i gældende regler.

Til §§ 6 og 7.

Svarer til den gældende lovs §§ 10 og 11.

Til §§ 8—11.

Bestemmelserne svarer til den gældende lovs §§ 12—16, dog at der for optagelse i realafdelingen henvises til folkeskolelovforslagets § 18.

Begrænsningen i rektors afgørelse i § 8 følger af bestemmelserne i lov nr. 200 af 12. april 1949 og bekendtgørelse af 27. januar 1951.

Aldersbetingelserne i § 10 er fastsat i overensstemmelse med folkeskolelovforslagets § 40.

I § 11 findes reglerne for optagelse. Hvad angår optagelse i 1. eller 2. realklasse, henvises til folkeskolelovforslagets § 18 og til de bemærkninger, der er knyttet hertil.

Reglerne for optagelse i 1. gymnasieklasse er udformet efter samme principper. Man må forudsætte, at skolen er i kontakt med elevens forældre, og afgørelsen må iøvrigt først og fremmest hvile på de hid-

tidige læreres skøn over, om eleven har tilstrækkelige kundskaber og evner til at følge undervisningen og til at gennemføre den på normal tid. I lignende tilfælde som anført i bemærkningerne til folkeskolelovforslagets § 18 kan der blive tale om en supplerende optagelsesprøve, hvorfor man ikke i lovtæksten har villet udelukke denne mulighed.

Til § 12.

I den gældende lovs § 17 bestemmes det, at den ugentlige skoletid ikke må overstige 30 ugentlige timer på 50 minutter, idet fagene gymnastik, sang, sløjd, husgerning ikke medregnes. Man har anset det for enklere at angive en begrænsning — 36 timer på 50 minutter — for den samlede undervisningstid, idet der ikke hermed sker nogen ændring i gældende regler eller praksis. Bestemmelsen i den gældende lovs § 17 om fridagens antal i et skoleår kan udgå, idet denne afgørelse kan overlades til de pågældende myndigheder for de statslige, kommunale og private gymnasieskoler.

Til § 13.

De nugældende regler (jfr. den gældende lovs § 22) fastsætter, at adgang til embeder som adjunkt, lektor eller rektor har *fortrinsvis* eller (ifølge ministeriets cirkulære af 8. januar 1935) *som regel kun* de lærere, der har bestået skoleembedseksamen eller magisterkonferens. Bestemmelsens formulering i dette forslag tilsigter ikke nogen ændring heri. Praksis har også vist, at man kun i meget sjældne tilfælde har fraveget reglen. Når man alligevel har valgt formuleringen „eller har gennemført anden tilstrækkelig uddannelse“, er det sket for ikke at udelukke myndighederne fra at ansætte — ved de private skoler at anerkende — en kvalificeret ansøger, der ikke har bestået en af de nævnte eksaminer. Man kan eksempelvis tænke sig en ansøger, der har en tilsvarende uddannelse fra norsk eller svensk universitet eller læreanstalt. Man finder at burde give mulighed for det exceptionelle, og en så be-

grænset mulighed for undtagelse som den her formulerede kan ikke anses for urimelig.

Til § 14.

Svarer til nugældende bestemmelser.

Til § 15.

Svarer til nugældende bestemmelser, men på grund af den foreslåede strukturændring bliver der kun tale om ret til realeksamen og studentereksamen. I folkeskolelovforslagets § 21, stk. 8, findes hjemmelen til at meddele kommunale og private skoler realeksamensret og i nærværende paragraf hjemmelen til at meddele disse skoler studentereksamensret.

Til § 16.

Svarer til nugældende bestemmelser.

Til § 17.

Bestemmelsen om tilsynet svarer til nugældende praksis og ønskes af administrationen optaget i loven parallelt med, hvad der er tilfældet med bestemmelser om tilsyn med læreruddannelsen. (Lov nr. 220 af 11. juni 1954 § 19).

Til § 18.

Indfører ingen ændring i nugældende bestemmelser og praksis.

Til § 19.

Nødvendig gennemførelsesbestemmelse.

Til § 20.

Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser. Med hensyn til tidspunktet svarer de til de i forslaget til lov om folkeskolen fastsatte. Pigeskoleeksamen tænkes bortfaldet; bestemmelsen i stk. 6 tilsigter at åbne mulighed for, at de bestående pigeskoler, om det ønskes, kan opretholde en ordning, der forlænger undervisningstiden med eet år til henholdsvis real- eller studentereksamen.